

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Юридичний факультет
Кафедра цивільного права та процесу

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри цивільного права та процесу
Юридичного факультету Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 4 від 02 грудня 2024 р.)

Завідувач кафедри _____ проф. Володимир КОССАК

Силабус з навчальної дисципліни
«ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ
ЦИВІЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ»,

що викладається в межах ОПН «Право»
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів з
спеціальності 081 «Право»

Львів - 2024

Назва курсу	Проблеми застосування Цивільного кодексу України
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Січових Стрільців 14.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет Кафедра цивільного права та процесу
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право»
Викладач курсу	Коссак Володимир Михайлович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права та процесу
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса: volodymyr.kossak@lnu.edu.ua http://law.lnu.edu.ua/employee/kossak-volodymyr-myhajlovych кафедра цивільного права та процесу
Консультації по курсу відбуваються	Згідно графіку, який затверджується на початку семестру на засіданні кафедри цивільного права та процесу
Сторінка курсу	https://law.lnu.edu.ua/department/kafedra-cyvilnogo-prava-ta-procesy
Інформація про курс	«Проблеми застосування Цивільного кодексу України» є навчальною дисципліною, що передбачає вивчення основних теоретичних і прикладних проблем, пов'язаних із реалізацією положень Цивільного кодексу України як основного акту цивільного законодавства. Розглядаються як загальні питання щодо розробки і прийняття Цивільного кодексу України, його структурної побудови, місця у системі джерел цивільного права, так і закладені в ньому концептуальні підходи щодо окремих інститутів цивільного права (право власності та інші речові права, право інтелектуальної власності, договірне право, недоговірні зобов'язання, спадкове право, тощо) та основні проблеми, які виникають в процесі практичного застосування відповідних положень.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Проблеми застосування Цивільного кодексу України» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 081 «Право» для освітньої програми з підготовки магістрів спеціалізації «Нотаріат», яка викладається на 1 курсі в 1 семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Передбачає вивчення історії підготовки та прийняття Цивільного кодексу України, структури, предмету його регулювання, співвідношення із іншими актами цивільного законодавства, загальних правил тлумачення і застосування вміщених у ньому норм. Також розглядаються проблемні аспекти застосування положень кодексу про суб'єкти та об'єкти цивільних прав, правочини, представництво, позовну давність. Окрема увага приділена проблемам речового права, права інтелектуальної власності, договірним і недоговірним зобов'язанням, спадковому праву.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення курсу «Проблеми застосування Цивільного кодексу України» є формування теоретичних знань та практичних умінь і навичок щодо тлумачення і застосування норм Цивільного кодексу України як

	<p>основного акту цивільного законодавства, виявлення тенденцій у правовому регулюванні цивільних правовідносин, відшукування способів розв’язання проблем у застосуванні норм Цивільного кодексу України та інших актів цивільного законодавства в сучасних умовах.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Проблеми застосування Цивільного кодексу України» є аналіз Цивільного кодексу України, інших актів цивільного законодавства України, міжнародних договорів, актів узагальнення судової практики, постанов Верховного Суду, навчальної та монографічної літератури, вирішення аналітичних завдань та практичних казусів відповідно до програми курсу.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Харитонов Є. О. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар / Є. О. Харитонов, О. І. Харитонova, В. М. Коссаk, І. Є. Якубівський, О. С. Яворська – Київ : Норма права, 2023. – 1424 с. – ISBN 978-617-7850-60-0. 2. Цивільне право України: підручник. 3-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах. / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 2. Особлива. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 948 с. 3. Оновлення Цивільного кодексу України: формування підходів: колективна монографія / за ред. Довгерта А. С., Харитонova Є. О. Одеса: Гельветика, 2020. 674 с. 4. Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу: монографія / за заг. ред. Н.С. Кузнецової. 2-ге вид., доп. і перероб. Одеса: Гельветика, 2022. 908 с. 5. Харитонов Є. О., Харитонova О. І. Оновлення (кодифікації і рекодифікації) цивільного законодавства України: досвід, проблеми та перспективи: монографія. Одеса: Фенікс, 2020. 462 с. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003, в редакції від 03.09.2024, URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text. 2. Закон України «Про страхування» № 1909-IX від 18.11.2021 в редакції від 08.11.2024, URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text. 3. Закон України «Про споживче кредитування» 1734-VIII від 15.11.2016, в редакції від 01.01.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19#Text. 4. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII. в редакції від 17.11.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text. 5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 643 «Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти». URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/07/21/081-pravo-magistr-643-20072022.pdf. 6. Ільків О. В. Речові права в умовах новелізації цивільного законодавства України: монографія. Рівне: О. Зень, 2021. 456 с. 7. Концепція оновлення Цивільного кодексу України / А. С. Довгерт,

	<p>Н. С. Кузнецова та ін. Київ: АртЕк, 2020. 128 с.</p> <p>8. Кот О. О. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав: проблеми теорії та судової практики: монографія. – Київ: Алерта, 2017. 494 с.</p> <p>9. Романюк Я. М. Застосування цивільно-правових норм у цивільному судочинстві України (питання теорії і практики): монографія. Київ: Ін Юре, 2016. 532 с.</p> <p>10. Скрипник В. Л. Теоретичні і методологічні проблеми об'єктів цивільних прав: монографія. Кременчук: ПП Шербатих О. В., 2020. 380 с.</p> <p>11. Стефанчук М. О. Цивільна правосуб'єктність фізичних осіб та особливості її здійснення: монографія. Київ: АртЕк, 2020. 479 с.</p> <p>12. Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посібник / за ред. Ю. М. Жорнокуя, Л. В. Красицької. Харків: Право, 2017. 808 с.</p> <p>13. Оновлення договірної регулювання приватноправових відносин в Україні: монографія / за заг. ред. А. Б. Гриняка, О. О. Кота, М. Д. Пленюк. Київ: НДІ прив. права та підпр. ім. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2020. 488 с.</p> <p>14. Якубівський І. Є. Набуття, здійснення та захист майнових прав інтелектуальної власності в Україні: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 522 с.</p> <p>15. Правові засади реформування житлового законодавства України в сучасних умовах. Монографія. За заг. ред. М. К. Галянтича. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 298 с.</p>
Тривалість курсу	120 год.
Обсяг курсу	<p>Денна форма навчання: 32 год аудиторних занять, з них 16 год лекцій, 16 год лабораторних/практичних занять та 88 год самостійної роботи.</p> <p>Заочна форма навчання: 16 год аудиторних занять, з них 8 год лекцій, 8 год лабораторних/практичних занять та 104 год самостійної роботи.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент повинен:</p> <p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - основні теоретико-прикладні проблеми Цивільного кодексу України щодо предмету, методу та принципів цивільно-правового регулювання, суб'єктів і об'єктів цивільних правовідносин, правочинів, позовної давності, речового права, права інтелектуальної власності, зобов'язального права і спадкового права; - правові позиції Верховного Суду з основних питань застосування положень Цивільного кодексу України; - перспективи подальшого удосконалення положень Цивільного кодексу України в контексті оновлення (рекодифікації) цивільного законодавства України; <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права; - проводити дослідження проблем цивільно-правового регулювання на відповідному рівні; - проводити пошук, оброблення та аналіз інформації щодо

	<p>застосування Цивільного кодексу України з різних джерел;</p> <ul style="list-style-type: none"> - приймати обґрунтовані рішення на основі правильного тлумачення та застосування Цивільного кодексу України; - спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) з питань застосування Цивільного кодексу України; - розробляти проекти та управляти ними; - використовувати положення сучасної цивілістичної доктрини та принципи цивільного права в процесі застосовування положень Цивільного кодексу України; - обґрунтовувати та мотивувати правові рішення на основі правильного тлумачення Цивільного кодексу України, давати розгорнуту юридичну аргументацію власної позиції; - застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні в контексті застосування Цивільного кодексу України; - застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення цивільно-правових спорів; - застосовувати міждисциплінарний підхід для правильного тлумачення і застосування Цивільного кодексу України; - критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів у відносинах, що регулюються Цивільним кодексом України; - самостійно готувати проекти актів правозастосування (рішення, судові накази, постанови, тощо), на основі правильного тлумачення і застосування Цивільного кодексу України.
Ключові слова	Цивільний кодекс; фізична особа; юридична особа; річ; нерухоме майно; правочин; реституція; представництво; довіреність; позовна давність; речові права; право власності; віндикація; негаторний позов; інтелектуальна власність; виключні права; авторське право; патентне право; торговельна марка; зобов'язання; договір; деліктне зобов'язання; кондикційне зобов'язання; спадкування; заповіт; прийняття спадщини; спадковий договір.
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем.
Теми	<p>Тема 1. Загальна характеристика Цивільного кодексу України (2 год).</p> <p>Тема 2. Загально-теоретичні аспекти застосування норм Цивільного кодексу України (2 год).</p> <p>Тема 3. Проблеми застосування положень про суб'єкти та об'єкти цивільних правовідносин (1 год).</p> <p>Тема 4. Правочини та їх недійсність: проблемні аспекти (1 год).</p> <p>Тема 5. Представництво в цивільному праві (1 год).</p> <p>Тема 6. Проблемні питання інституту позовної давності (1 год).</p> <p>Тема 7. Проблеми застосування положень речового права (2 год).</p>

	<p>Тема 8. Проблеми застосування положень права інтелектуальної власності (1 год).</p> <p>Тема 9. Загальні положення про зобов'язання та договори у Цивільному кодексі України (1 год).</p> <p>Тема 10. Проблеми застосування положень про окремі види зобов'язань (2 год).</p> <p>Тема 11. Проблемні питання спадкового права (2 год).</p>
Підсумковий контроль, форма	Залік вкінці семестру, письмовий.
Пререквізити	Для успішного засвоєння спецкурсу «Проблеми застосування Цивільного кодексу України» необхідні знання таких дисциплін, як загальна теорія права та держави, цивільне право, сімейне право, господарське право, земельне право, міжнародне приватне право та ін. В межах перелічених дисциплін вивчаються відповідно такі питання: поняття системи права і системи законодавства, джерела права, поняття правовідношень і підстав їх виникнення, майнові відносини господарюючих суб'єктів, особисті немайнові і майнові права та інтереси учасників цивільних відносин, основи правового режиму майна подружжя, правовий режим земельних ділянок як об'єктів цивільних прав, і т.д.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо : 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів _____ • контрольні заміри (модулі): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів _____ • іспит/залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів _____ <p>Підсумкова максимальна кількість балів _100</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу).</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що</p>

	<p>всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія підготовки та прийняття Цивільного кодексу України. 2. Структура Цивільного кодексу України. 3. Законодавче визначення предмету цивільного права у Цивільному кодексі України. 4. Проблеми застосування Цивільного кодексу України до відносин у сфері господарювання. 5. Цивільний кодекс України у системі джерел цивільного права.. 6. Дія Цивільного кодексу України в часі. 7. Проблеми співвідношення законодавчого та договірного регулювання цивільних відносин. 8. Цивільна правоздатність і дієздатність фізичної особи відповідно до Цивільного кодексу України. 9. Індивідуалізація фізичної особи у цивільних відносинах. 10. Поняття, види та організаційно-правові форми юридичних осіб за Цивільним кодексом України. 11. Цивільна право- та дієздатність юридичної особи за Цивільним кодексом України. 12. Об'єкти цивільних прав: поняття та види. Обороздатність об'єктів цивільних прав. 13. Поняття та особливості правового режиму об'єктів нерухомого майна. 14. Поняття, ознаки та види правочинів відповідно до Цивільного кодексу України. 15. Умови дійсності правочину за Цивільним кодексом України. Презумпція правомірності правочину. 16. Форма правочину за Цивільним кодексом України. 17. Поняття, юридична природа та види недійсних правочинів. 18. Правові наслідки недійсності правочину за Цивільним кодексом України. 19. Представництво за Цивільним кодексом України: поняття,

види, підстави виникнення.

20. Довіреність: поняття, види, форма, зміст.
21. Строки та терміни в цивільному праві: поняття, юридична природа, класифікація.
22. Позовна давність за Цивільним кодексом України.
23. Законодавче закріплення поняття та змісту права власності у Цивільному кодексі України.
24. Набуття права власності відповідно до Цивільного кодексу України.
25. Припинення права власності за Цивільним кодексом України.
26. Право спільної власності у Цивільному кодексі України.
27. Питання захисту права власності у Цивільному кодексі України.
28. Поняття, юридична природа та зміст права інтелектуальної власності за Цивільним кодексом України.
29. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності відповідно до Цивільного кодексу України.
30. Захист права інтелектуальної власності за Цивільним кодексом України.
31. Законодавче визначення поняття зобов'язання у Цивільному кодексі України.
32. Суб'єкти зобов'язальних правовідносин.
33. Виконання зобов'язань за Цивільним кодексом України.
34. Неустойка за Цивільним кодексом України.
35. Правове регулювання поруки в Цивільному кодексі України.
36. Застава як вид забезпечення виконання зобов'язань.
37. Припинення зобов'язання за Цивільним кодексом України.
38. Відповідальність за порушення зобов'язання. Інші правові наслідки порушення зобов'язання.
39. Поняття та види договорів за Цивільним кодексом України.
40. Свобода договору та її межі.
41. Укладення договору за Цивільним кодексом України.
42. Зміна та припинення договору за Цивільним кодексом України.
43. Підстава та умови виникнення зобов'язань із відшкодування шкоди.
44. Кондикційні зобов'язання у Цивільному кодексі України.
45. Поняття та види спадкування за Цивільним кодексом України.
46. Спадщина та її склад. Час та місце відкриття спадщини.
47. Спадкоємці. Усунення від права на спадкування.
48. Спадкування за заповітом відповідно до Цивільного кодексу України.
49. Спадкування за законом відповідно до Цивільного кодексу України.
50. Здійснення права на спадкування за Цивільним кодексом України.
51. Оформлення спадкових прав відповідно до Цивільного кодексу України.
52. Проблеми застосування загальних засад (принципів) цивільного права у судовій практиці.
53. Проблеми недійсності правочинів у судовій практиці.

	<p>54. Проблеми застосування норм про представництво у судовій практиці.</p> <p>55. Проблеми застосування норм про позовну давність у судовій практиці.</p> <p>56. Проблемні питання набуття права власності на нерухоме майно у судовій практиці.</p> <p>57. Проблеми інституту права спільної власності у судовій практиці.</p> <p>58. Проблеми правового режиму об'єктів самочинного будівництва у судовій практиці.</p> <p>59. Проблеми застосування норм про віндикацію і негаторний позов у судовій практиці.</p> <p>60. Проблеми застосування статті 625 ЦК України у судовій практиці.</p> <p>61. Проблеми застосування загальних положень про договір у судовій практиці.</p> <p>62. Проблеми застосування норм про договір купівлі-продажу у судовій практиці.</p> <p>63. Проблеми застосування норм про договір дарування у судовій практиці.</p> <p>64. Проблеми застосування норм про договір довічного утримання (догляду) у судовій практиці.</p> <p>65. Проблеми застосування норм про позику і кредит у судовій практиці.</p> <p>66. Проблеми застосування норм про деліктні зобов'язання у судовій практиці.</p> <p>67. Проблеми застосування норм про кондикційні зобов'язання у судовій практиці.</p> <p>68. Проблеми застосування норм про спадкування за заповітом у практиці Верховного Суду.</p> <p>69. Проблеми застосування норм про спадкування за законом у практиці Верховного Суду.</p> <p>70. Проблеми здійснення права на спадкування у практиці Верховного Суду.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.